

Denna rapport är en sammanställning grundad på Utrikesdepartementets bedömningar. Rapporten gör inte anspråk på att ge en fullständig bild av läget för de mänskliga rättigheterna, demokrati och rättsstatens principer i landet. Information bör också sökas från andra källor.

Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer i Tunisien 2015–2016

I. SAMMANFATTNING

Tunisien är en konstitutionell republik som efter revolutionen 2011 har gjort många demokratiska framsteg, bland annat vad gäller fria och rättvisa val, samt yttrande- och föreningsfrihet. Ett stort antal reformer för att konsolidera demokratin och för att stärka rättsstaten pågår. Civilsamhället är starkt och deltar aktivt i debatten. Nobels fredspris gick 2015 till den tunisiska Dialogkvartetten för dess arbete att åtgärda politiska låsningar.

I början av 2014 antogs den nya demokratiska konstitutionen som innehåller långtgående skrivningar om mänskliga rättigheter. Samma år hölls det demokratiska och öppna president- och parlamentsval. Sedan dess är Beji Caïd Essebsi folkvald president. En bred koalitionsregering regerar landet.

Även om Tunisien kännetecknas av en positiv samhällsutveckling finns det eftersatta områden när det gäller respekten för de mänskliga rättigheterna. Betydande straffrihet och korruption förekommer. De socioekonomiska utmaningarna som ledde fram till revolutionen gör sig också alltjämt gällande, bland annat den höga ungdomsarbetslösheten, inte minst i inlandet.

Hbtq-personer tillhör de mest utsatta grupperna. Även om Tunisien i ett regionalt perspektiv kommit långt när det gäller kvinnors rättigheter, diskrimineras kvinnor i olika sammanhang.

II. RÄTTSSTATENS PRINCIPER

En princip för god samhällsstyrning

Rättsväsendet har genomgått ett stort antal reformer efter revolutionen 2011 och i enlighet med den nya och för landet banbrytande konstitutionen 2014.

Domstolarna har skiljts från den exekutiva makten. Ett oberoende organ ska sörja för utnämningar och disciplinärenden. En rad andra oberoende organ har, eller ska instiftas i enlighet med konstitutionen, exempelvis för att motverka korruption, för att främja mänskliga rättigheter och för att bekämpa tortyr. För att skipa övergångsrättvisa har ett tidsbegränsat organ Instance Verité et Dignité (IVD) instiftats med ett brett mandat vad gäller brott begångna efter självständigheten 1956.

Även en ny strafflag är under utarbetande. Det finns dock alltjämt företeelser som förknippas med det gamla auktoritära styret, exempelvis polisbrutalitet, straffrihet och korruption vilket blev påtagligt vid terroristattacker under 2015. Byråkrati, vänskapskorruption och organiserad brottslighet hämmar reformtakten.

Presidenten har möjlighet att benåda fångar och det görs vid vissa nationella högtidsdagar. Ingen särskild grupp i samhället är favoriserad.

Enskilda har generellt tillgång till rättslig prövning av beslut som påverkar deras rättsställning. Det gäller även näringslivets verksamhet beträffande tillstånd, upphandlingar och konkurrensfrågor. Samtidigt råder betydande problem med korruption inom flera olika institutioner och det är långa köer i domstolarna vilket gör att många hålls fängslade länge. Detta gör att häkten och fängelser är överfyllda på många platser i landet.

Det finns rapporterade fall av rasism mot mörkhyade. Kvinnor och barn har ett gott rättsligt skydd och staten arbetar aktivt för att främja deras rättigheter.

Undantagstillstånd råder sedan terrorattackerna 2015 och har förlängts ett antal gånger. Undantagstillståndet utfärdas och förlängs enligt presidentdekret och ger myndigheterna ökad möjlighet att bland annat genomföra husrannsakan och placera misstänkta i husarrest.

III. DEMOKRATI

De politiska rättigheterna och de politiska institutionerna

Tunisien är sedan president- och parlamentsvalen 2014 en demokrati grundad i en ny demokratisk konstitution. Såväl president som parlament väljs vid olika datum, för mandat på fyra år. Konstitutionen har minskat presidentens makt till förmån för parlamentets. Presidenten spelar dock en avgörande roll i frågor som rör utrikes- och säkerhetspolitik och kan leda regeringssammanträden. Även på andra politikområden har presidenten ett stort reellt inflytande. Presidenten utser regeringsbildare men kan inte avsätta denne. Sådan makt ligger i den lagstiftande församlingen.

Val arrangeras av den oberoende valmyndigheten Instance Supérieure Indépendante pour les Élections (ISIE). Valen 2014 betecknades av EU och andra organisationer som fria och rättvisa. Det finns ett stort antal partier. Höger-/mittensamlingen Nidaa Tounes och det muslimdemokratiska partiet (före detta islamistiska) Ennahda är dominerande. Samlingsregeringar med dessa båda, men även representanter för andra partier, har styrt landet sedan valen 2014. Polariseringsen mellan sekulära politiska krafter och politisk islam har hanterats genom dialog och samarbete, vilket är en viktig förklaring till Tunisiens demokratiska konsolidering. En annan förklaring är det starka civilsamhället inklusive advokatsamfundet (Ordre National des Avocats de Tunisie) och fackföreningar samt kvinnors framskjutna ställning.

År 2015 fick den tunisiska Dialogkvartetten Nobels fredspris. Dialogkvartetten bestod av Fackföreningen Union Générale Tunisienne du Travail (UGTT), Arbetsgivarorganisationen Union Tunisienne de l'Industrie, du Commerce et de l'Artisanat (UTICA), Människorättsorganisationen LA Ligue Tunisienne pour la Défense des droits de l'Homme (LDTH) och den nationella advokatföreningen Ordre National des Avocats de Tunisie.

Ett stort antal reformer pågår efter revolutionen. Regeringen och parlamentet arbetar för att genomföra konstitutionen, bland annat för att instifta oberoende tillsynsorgan. Inom förvaltningen och i det statliga näringslivet finns inte sällan ett motstånd mot dessa reformer. Kvinnor är förhållandevis välrepresenterade och drygt 30 procent av ledamöterna i parlamentet är kvinnor.

Det civila samhällets utrymme

Efter revolutionen 2011 finns ett starkt civilsamhälle och en hög grad av yttrande-, förenings- och mötesfrihet. Detta civilsamhälle deltar mycket aktivt i samhällsdebatten och bjuds in till samråd av regeringen.

Det finns ett stort antal organisationer som arbetar för att främja de mänskliga rättigheterna och det förekommer en dialog med myndigheterna. Demonstrationer är vanligt förekommande. När det gäller hbtq-frågor är det dock betydligt svårare för civilsamhället att agera.

IV. MEDBORGERLIGA OCH POLITISKA RÄTTIGHETER

Respekt för rätten till liv, kroppslig integritet och förbud mot tortyr

Drygt 23 000 personer var frihetsberövade år 2015. Förhållandena på anstalterna är undermåliga och kännetecknas av överbeläggning, underbemanning, brist på sängar och annan nödvändig materiel.

Av 27 anstalter i landet finns det endast en som är anpassad specifikt för kvinnor. Det finns en politisk vilja att förbättra villkoren på anstalterna men hittills märks få resultat.

Tortyr är inte tillåtet enligt tunisisk lag. Organisationer som Amnesty rapporterar dock om att tortyr och annan fysiskt kränkande behandling förekommer, inte minst på polisstationerna. Personer som anklagas för terrorism är särskilt utsatta. Trots ett betydande engagemang i det civila samhället märks få förbättringar under perioden 2015-16.

Dödsstraff

Det råder ett inofficiellt moratorium avseende dödsstraff sedan 1991. Den nya antiterrorlagen från 2015 föreskriver dödsstraff för vissa terrorrelaterade brott. Även mord, attentat mot statschefen och olika former av landsförräderi kan leda till dödsstraff.

Rätten till frihet och personlig säkerhet

Enligt tunisisk lag är godtyckliga frihetsberövanden olagliga. Den gripna ska få veta vad personen ifråga har anhållits för och vilka rättigheter personen har men många gånger uppfylls inte detta. I kölvattnet på terroristattacker 2015 rapporterade Amnesty International om massgripanden, då tusentals personer frihetsberövades av säkerhetsstyrkorna i omfattande räder i

bostadsområden där många ska ha gripits utan sakliga grunder. Det har också rapporterats om godtyckligt gripande och fysiskt våld mot journalister i samband med demonstrationer.

Det pågår stora reformer inom rättsväsendet för att göra det mer rättssäkert och adekvat. En omtalad reform har förkortat den tid polisen kan hålla någon i förvar till 48 timmar och att den misstänkte ska ha rätt till advokat. Terrormisstänkta får vara anhållna i högst 15 dagar innan den gripne måste häktas eller försättas på fri fot.

Rättssäkerhet

Inrikesministeriet har ansvar för lag och ordningsmakt i landet. Lagen föreskriver ett oberoende rättssystem och rätten till en rättvis rättegång. Domstolsväsendet är idag självständigt och i hög grad inspirerat av fransk rätt. Civil- och brottmål hanteras i ett instanssystem med tre nivåer.

Alla har rätt till en försvarsadvokat, och de som inte har de ekonomiska möjligheterna ska erbjudas advokat av staten. Militärdomstolar finns och har makt att pröva fall som rör militär personal eller civila som anklagas för vad som definieras som brott mot den nationella säkerheten. Flera organisationer som arbetar med mänskliga rättigheter har ifrågasatt begreppet ”brott mot nationella säkerheten” i den nya terrorlagen eftersom det kan definieras på många olika sätt och riskera leda till att många ställs inför rätta i militärdomstolar. De anklagade i dessa militärdomstolar har dock samma rättigheter som personer i rättsprocesser i de civila domstolarna.

Straffbarhetsåldern i landet är 13 år.

Straffrihet

Under den tidigare presidenten Ben Alis tid vid makten rådde en mycket hög grad av straffrihet. Efter revolutionen 2011 har omfattande reformer rörande rättsväsendet ägt rum. Straffrihet råder formellt för medlemmar av parlamentet. De har immunitet vad gäller handlingar, uttalanden och åtgärder som faller inom deras parlamentariska uppdrag.

I praktiken råder en betydande straffrihet för poliser som begår brott i tjänsten, exempelvis misshandel.

Yttrande-, press- och informationsfrihet, inklusive på internet

Sedan revolutionen har ett fungerande demokratiskt politiskt system upprättats och bidragit till en oberoende press och ett klimat där det i allmänhet är möjligt att uttrycka sig utan repressalier. I den nya konstitutionen stipuleras yttrande- och pressfrihet. Staten respekterar vanligtvis dessa rättigheter. Internet är fritt från censur med undantag för webbsidor kopplade till terrororganisationer som staten aktivt censurerar.

Organisationer har rapporterat om fall av förföljelse av journalister i landet, och att detta kan leda till ökad självcensur. Sedan revolutionen har utvecklingen vad gäller fri media varit positiv och många nya medier och mediekkanaler har startats. Ett oberoende organ Haute Autorité Indépendente de la Communication Audiovisuelle (HAICA) har i enlighet med konstitutionen bildats för att säkra yttrandefrihet och pressfrihet i radio och tv.

Enligt Reportrar utan gränser rankas Tunisien på 96:e plats i deras index för 2016. Det betyder att Tunisien har klättrat rejält på listan under 2010-talet då man 2010 befann sig på 164:e plats.

Mötes- och föreningsfrihet

Enligt artikel 35 i konstitutionen garanteras alla människor frihet att etablera politiska partier, fackföreningar och andra föreningar under förutsättning att de följer konstitutionens krav på ekonomisk transparens och nolltolerans mot våld. Efter revolutionen blommade tiotusentals nya organisationer upp och civilsamhället fick helt nya möjligheter att ta plats och påverka. Idag utgör dessa organisationer en viktig del av det demokratiska samhället i Tunisien.

Lagen garanterar rätten till mötes- och föreningsfrihet och fredliga demonstrationer och den respekteras i hög utsträckning. Det finns dock vissa undantag, ett exempel är demonstrationen mot de ekonomiska reformerna i Tunis hösten 2015 som stoppades med våld. Ett antal deltagare skadades.

Religions- och övertygelsefrihet

Konstitutionen från 2014 slår fast att islam är statsreligionen samt att religionsfrihet råder. Konstitutionen anger att staten fungerar som en väktare över religionen och att landets president måste vara muslim.

Uppskattningsvis 99 procent av landets befolkning är sunnimuslimer. Den kvarvarande procenten består av kristna, judar, shiamuslimer och berber. Det finns ingen statistik kring hur stor del av befolkningen som är ateister.

Islam är den religion som premieras mest av staten som subventionerar moskéer, tillsätter imamer och bekostar deras löner. Det är också islam som kontrolleras hårdast av staten. Efter terrorattackerna under 2015 stängde staten ett 80-tal moskéer efter att imamer i dessa moskéer anklagats för att predika extremistiska värderingar.

V. EKONOMISKA, SOCIALA OCH KULTURELLA RÄTTIGHETER

Rätten till arbete, rättvisa arbetsvillkor och relaterade frågor

Tunisien har ratificerat ILO:s åtta centrala konventioner. Arbetslösheten under 2016 har legat stadigt runt 15,5 procent men är betydligt högre bland ungdomar där den uppgår till 30 procent.

Sedan revolutionen 2011 har tillväxten i ekonomin avtagit och arbetslösheten ökat. En förklaring är att turismen minskat efter terrorattentat. Under 2015 nådde BNP-tillväxten endast en 0,8 procentig ökning och detta mest på grund av en stark utveckling inom jordbrukssektorn. Tillväxten och sysselsättningen är snedfördelad. Kusten är generellt sett välutvecklad och inlandet mer eftersatt.

Enligt tunisisk grundlag har alla människor rätten att organisera sig på arbetsplatsen, starta och delta i fackliga verksamheter och att gå ut i strejk. Fackföreningen Union Générale Tunisienne du Travail (UGTT) har en lång historia och var även under det auktoritära Ben Ali-styret före revolutionen en maktfaktor. Efter år 2011 spelar UGTT också en politisk viktig roll inklusive som medlem av Dialogkvartetten.

Generellt sett är det förbjudet för barn under 16 år att arbeta men det finns vissa undantag som är reglerat av staten för barn mellan 13-16 år att utföra enklare arbete inom jordbrukssektorn. Det är höga straff för barnarbete och tvångsarbete. Enligt Socialdepartementet förekommer inte detta i större utsträckning. Det finns dock en risk att barn- och tvångsarbete utförs i den informella ekonomin, som utgör 38 procent av BNP enligt USA:s utrikesdepartements årliga rapport om de mänskliga rättigheterna i Tunisien 2015.

Enligt tunisisk lag ska ingen diskrimineras på arbetsmarknaden och lika lön för lika arbete ska gälla oavsett kön. I praktiken är dock arbetslösheten betydligt högre bland kvinnor än bland män (22 procent bland kvinnor 2016). Det förekommer att hushållsanställda, däribland migranter, utnyttjas.

Rätten till bästa uppnåeliga hälsa

Medellivslängden i Tunisien år 2015 var 75,3 år enligt Världshälsoorganisationen WHO. Bland män var den 73,0 år och bland kvinnor 77,8 år. Hälсотillståndet för medborgarna i landet är relativt god men det finns stora regionala skillnader mellan inlandet och kuststäderna. Sjukdomar och hälsoproblem är ofta kopplade till livsstil. Enligt WHO är den vanligaste dödsorsaken i Tunisien hjärt- och kärlsjukdomar och så många som 30 procent av befolkningen uppges lida av högt blodtryck. En hälsofara som påverkar livskvalitén är rökning. Nära hälften av alla män över 18 år röker. Bland kvinnor är fetma en vanlig orsak till ohälsa som runt 30 procent av alla kvinnor över 18 lider av.

Välfärdssystemet och framförallt socialförsäkringssystemet är uppbyggt på arbetsgivar- och arbetstagaravgifter. Det gör att förvärvsarbetare och pensionärer får tillgång till avgiftsfri och subventionerad hälso- och sjukvård. De som är försäkrade har också rätt till sjukförsäkring för make/maka och barn. Arbetslösa saknar tillgång till socialförsäkringssystem men för dessa garanterar staten istället fri primärvård, akutsjukvård samt barn- och mödravård vid statliga sjukhus. Spädbarnsdödligheten är låg: 13,3 av 1000 födda.

Rätten till utbildning

Utbildning är en prioriterad fråga i Tunisien. Staten garanterar rätten till utbildning för alla barn från 6 till 16 år. Grundskolan är statligt finansierad, tillgänglig för alla och studier till och med studentexamen är nästintill kostnadsfri. Möjlighet finns också för ekonomiskt utsatta studenter att anhålla om studiestöd. Det är en stor andel av de unga som vidarutbildar sig på universitetsnivå. Det finns flera rapporter om den bristande kopplingen mellan studier och arbetsmarknad. Uppemot 30 procent av de examinerade år 2015 står arbetslösa efter sin utbildning.

Rätten till en tillfredsställande levnadsstandard

Enligt UNDP:s *Human Development Index* (HDI) låg Tunisien på plats 96 av 188 länder år 2014. Det betyder att landet placerar sig i kategorin ”hög nivå av mänsklig utveckling”. De ekonomiska klyftorna i landet är relativt små.

VI. RÄTTEN ATT INTE UTSÄTTAS FÖR DISKRIMINERING

Kvinnors åtnjutande av mänskliga rättigheter

Kvinnor åtnjuter en hög grad av jämställdhet i Tunisien. Redan efter självständigheten år 1956 gjordes mycket för att förbättra kvinnors rättigheter. Kvinnor gavs rösträtt samtidigt som polygami avskaffades och kvinnor gavs samma möjligheter att ta ut skilsmässa som män. Familjeplanering och tillgång till preventivmedel infördes. Detta minskade nataliteten och möjliggjorde för kvinnor att förvärvsarbeta i allt högre utsträckning.

Konstitutionen från 2014 stärker skyddet för kvinnors rättigheter ytterligare. Tunisien ska exempelvis arbeta för att nå en jämn könsfördelning i folkvalda församlingar.

Enligt den tunisiska konstitutionen har alla medborgare, kvinnor som män, lika rättigheter och skyldigheter och står lika inför lagen utan att diskrimineras. Kvinnor möter dock samhälleliga och attitydmässiga barriärer i fråga om ekonomiskt och politiskt deltagande. Enligt konstitutionen ska män och kvinnor ha lika lön för lika arbete men verkligheten skiljer sig många gånger. Det finns fortfarande diskriminering på flera områden. Exempelvis inom arvsrätten premieras mannens rätt.

Det är många unga kvinnor som utbildar sig och det finns framgångsrika kvinnor i näringslivet, politiken och civilsamhället. I den nuvarande regeringen är 5 av 26 ministrar kvinnor och kvinnliga politiker finns på alla nivåer i samhället. Det är 19,23 procent av cheferna i näringslivet som är kvinnor. Dessa framgångsrika kvinnor bor ofta i kuststäderna där den ekonomiska tillväxten är betydligt högre. Ur ett jämställdhetsperspektiv finns det regionala skillnader. På landsbygden råder en mer könsstereotyp bild av familjen där mannen är familjens överhuvud och kvinnors ekonomiska och politiska deltagande begränsas till förmån för oavlönat hushållsarbete.

Enligt flera undersökningar är det vanligt att kvinnor utsätts för våld och

andra övergrepp, också inom familjen. En undersökning från år 2016 gjord av den nationella fackföreningens kommission för arbetande kvinnor visade att 32 procent av alla kvinnor i landet hade upplevt någon form av fysiskt våld. I samma undersökning visade det sig också att 15,7 procent hade utstått sexuella övergrepp eller utnyttjanden.

Flera tunisiska myndigheter men främst Ministère des Affaires de la femme (ministeriet för kvinnofrågor) arbetar aktivt med att bekämpa övergrepp mot kvinnor. Generellt sett utdöms höga straff för våld eller sexuella övergrepp mot kvinnor. Lagen kriminaliserar dock inte våldtäkt inom äktenskapet. Lagen medger även att en våldtäktsman slipper straff om han gifter sig med offret, även om hon är minderårig. En lag för att motverka våld mot kvinnor är under utarbetande. Även den pågående reformeringen av strafflagen förväntas stärka kvinnors rättsskydd.

I Tunisien är prostitution lagligt på licenserade bordeller där staten gör hälsokontroller på de prostituerade. Prostitution utanför dessa bordeller är olagligt.

Barnets rättigheter

Sedan undertecknandet av barnkonventionen har det stiftats flera lagar med uppgift att skydda barnets rättigheter. Enligt tunisisk lag är det förbjudet att misshandla barn, att överge barn och sexuellt eller ekonomiskt utnyttja barn. Minimiåldern för giftemål är 18 år för både pojkar och flickor men undantag förekommer. Sexuellt umgänge utanför äktenskapet är olagligt och det förekommer diskriminering vad gäller utomäktenskapliga barn.

Landet har inga kända fall av sexturism men det har de senaste åren förekommit ett fåtal fall av prostitution bland barn.

Rättigheter för personer som tillhör nationella, etniska, språkliga och religiösa minoriteter samt urfolk

Det bor ungefär 1 500 judar i landet. I mars 2015 vandaliserades den judiska författaren och forskaren Rabbi Maseoud Elfassis grav från 1700-talet och fallet fick stor uppmärksamhet i media. Efter detta beslutade presidenten att öka säkerheten kring judiska gravplatser och att göra mer för att skydda det judiska samfundet och dess institutioner.

Tunisiens myndigheter och de mer välutvecklade kuststäderna har historiskt präglats av starka sekulära inslag. Sedan revolutionen förekommer en ökad tolerans i samhället, med liberala strömningar å ena sidan jämte mer synliga religiösa yttringar i det offentliga rummet å andra sidan. De kristna och judiska minoriteterna respekteras överlag.

Diskriminering på grund av sexuell läggning eller könsidentitet:
Enligt artikel 230 i brottsbalken är homosexuella handlingar olagliga. Vid misstanke om brott tvingas personen genomgå kränkande undersökningar, inklusive påtvingade anala undersökningar och andra övergrepp.

Homosexuella handlingar kan straffas med upp till tre års fängelse. Under 2015 har enligt flera ickestatliga organisationer 56 kända fall av gripanden på grund av sexuell läggning rapporterats. Hbtq-personers rättigheter är följaktligen väldigt begränsade i Tunisien. Eftersom det är kriminellt med samkönade relationer finns få inrapporterade fall av officiell diskriminering vad gäller arbete, hushåll, tillgången till utbildning och sjukvård.

Sedan 2011 har rörelser på sociala medier och främst Facebook startats för att organisera hbtq-personer runt om i landet och för att stoppa lagen mot homosexuella handlingar. I mars 2015 lyckades hbtq-rörelsen att organisera en småskalig Prideparad i Tunis.

Flyktingars och migranternas rättigheter

Tunisien har ingen fungerande lag för asylsökande utan samarbete sker istället med FN:s flyktingkommissariat, UNHCR som ger hjälp och skydd till registrerade flyktingar. Drygt en miljon libyska flyktingar har sökt skydd i Tunisien.

Kustbevakningen och flottan utanför den tunisiska kusten har räddat hundratals flyktingar och andra migranter i båtar på Medelhavet.

Enligt tunisisk lag har varje individ rätt till utrikesresor, utvandring och repatriering. Staten respekterar oftast dessa rättigheter. I den nya konstitutionen från 2014 lyfts politiska flyktingar fram. Flyktingar som förföljs av politiska skäl garanteras att kunna söka asyl i Tunisien.

Rättigheter för personer med funktionsnedsättning

Enligt tunisisk lag är det förbjudet att diskriminera människor med fysisk eller psykisk funktionsnedsättning. Under de senaste åren har skydd och stöd för människor med funktionsnedsättning i Tunisien förbättrats då staten har infört reformer för att integrera funktionsnedsatta på arbetsmarknaden, både i offentlig och privat sektor. Exempelvis erbjuder staten skattelättnader för företag som anställer personer med fysiska funktionsnedsättningar.

Socialdepartementet har som uppgift att skydda rättigheterna för personer med funktionsnedsättning. Departementet har ombesörjt att uppskattningsvis 300 statliga skolor är anpassade för barn med funktionsnedsättningar i Tunisien.

Ratifikationsläget avseende centrala konventioner om mänskliga rättigheter

Konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter, *International Covenant on Civil and Political Rights (ICCPR)* ratificerades år 1969. Det fakultativa protokollet om enskild klagorätt ratificerades år 2011. Det fakultativa protokollet om avskaffandet av dödsstraffet har inte ratificerats.

Konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter, *International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights (ICESCR)* ratificerades år 1969. Det fakultativa protokollet om enskild klagorätt har inte ratificerats.

Konventionen om avskaffandet av alla former av rasdiskriminering, *International Convention on the Elimination of all forms of Racial Discrimination (ICERD)* ratificerades år 1967.

Konventionen om avskaffandet av alla former av diskriminering mot kvinnor, *Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women (CEDAW)* ratificerades år 1985. Det fakultativa protokollet om enskild klagorätt ratificerades år 2008.

Konventionen mot tortyr, *Convention Against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CAT)* ratificerades år 1988. Det fakultativa protokollet om förebyggande av tortyr ratificerades år 2011.

Konventionen om barnets rättigheter, *Convention on the Rights of the Child (CRC)* ratificerades år 1992. Det tillhörande protokollet om barns indragning i väpnade konflikter ratificerades år 2003. Det tillhörande protokollet om handel med barn, barnprostitution och barnpornografi ratificerades år 2002.

Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, *Convention on the Rights of Persons with Disabilities (CRPD)* ratificerades år 2008.

Konventionen mot påtvingade försvinnanden, *International Convention for the Protection of All Persons from Enforced Disappearances (ICED)* ratificerades år 2011.

Flyktingkonventionen, *Convention Relating to the Status of Refugees (Refugee Convention)* ratificerades år 1957. Det tillhörande protokollet ratificerades år 1968.

Romstadgan för internationella brottmålsdomstolen, *Rome Statute of the International Criminal Court (ICC)* ratificerades år 2011.

Regionala instrument

Arabiska stadgan för de mänskliga rättigheterna, *Arab Charter for Human Rights*, undertecknades år 2004.

Afrikanska stadgan om mänskliga och folkens rättigheter, *African Charter on Human and Peoples Rights (ACHPR)*, ratificerades år 1983.
Tilläggsprotokollet om kvinnors rättigheter har inte ratificerats.

Afrikanska stadgan om barnens rättigheter och välfärd, *African Charter on the Rights and Welfare of the Child, (ACRWC)*, undertecknades år 1995.

Exempel på svenskt och internationellt arbete rörande mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer

Sveriges bistånd till Tunisien fokuserar på demokrati och mänskliga rättigheter, inklusive kvinnors rättigheter. Genom Sveriges regionala stöd för International Legal Assistance Consortium (ILAC) har landets samtliga domare utbildats i mänskliga rättigheter. Sverige stöder särskilt kvinnors rättigheter. Organisationen Beity driver, med stöd från bland annat Sverige, ett center där utsatta kvinnor kan söka skydd. Politiskt stöd för Tuniens framsteg på jämställdhetsområdet har också framförts vid utrikesminister Margot Wallströms besök till Tunis 2015 och 2016.

Tunisien och Sverige har stärkt sitt bilaterala samarbete. Tunisien ingår i högnivågruppen för SDG 2030. Tunisien, liksom arbetsgivareorganisationen UTICA och fackföreningen UGTT, har anslutit sig till Global Deal.

I den senaste cykeln av FN:s universella granskningsmekanism, UPR, gav Sverige rekommendationerna till Tunisien att bland annat stärka mötesfrihet och yttrandefrihet, bekämpa strafffrihet och motverka tortyr.